

Chraňme spotřebitele: Ombudsman varuje před zbytečnou změnou v zákoně o spotřebitelském úvěru

1.4.2025 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Ombudsman Stanislav Křeček nesouhlasí s několika změnami, které přináší návrh novely zákona o spotřebitelském úvěru předložený Ministerstvem financí. Nejpalčivější problém vidí v dopadech změny týkající se posouzení schopnosti spotřebitele splácet úvěr. „Posouzení úvěruschopnosti spotřebitele je jedna z hlavních a nejdůležitějších povinností poskytovatele úvěru. V současné době platí, že nesplní-li poskytovatel úvěru řádně tuto povinnost, může být smlouva o spotřebitelském úvěru jako celek prohlášena za neplatnou. Věřitel v takovém případě ztrácí právo na jakýkoli úrok či jiné náklady,“ upřesňuje blíže ombudsman.

V návrhu novely se však nyní objevuje novinka, která říká, že v případě nesprávně posouzené úvěruschopnosti spotřebitele je neplatné pouze ujednání o úroku a jiných platbách. Tedy již nikoli celá smlouva jako je tomu nyní, ale jen její část. Ombudsman upozorňuje na problémy, které z toho mohou plynout: „*Nerozumím tomu, proč je nyní nutné tuto dobře zaběhnutou praxi měnit. Důsledkem bude množství soudních sporů – například o výklad toho, co se rozumí jinou platbou sjednanou ve smlouvě o spotřebitelském úvěru. Mám za to, že změna této části zákona není opodstatněná ani nesleduje žádný cíl prospěšný spotřebiteli. Nevidím proto důvod, proč tímto způsobem legalizovat smlouvu, která neměla být vůbec uzavřena.*“

Za změnou se skrývají i další úskalí. Podle současného znění zákona spolu se zneplatněním smlouvy o spotřebitelském úvěru pozbývají platnosti i navazující smlouvy. V případě navrhované „částečné neplatnosti“ by tomu tak nebylo. Nadále by existovala smlouva hlavní, tedy smlouva o spotřebitelském úvěru a také všechny smlouvy na ni navazující.

Zásadní výhradu vyjádřil ombudsman Stanislav Křeček rovněž k přechodnému ustanovení, které předpokládá, že se toto novelizované pravidlo použijí také zpětně. Tady i na spotřebitelský úvěr sjednaný přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. „*Nesouhlasím s tím, aby se nové ustanovení vztáhlo na již uzavřené spotřebitelské smlouvy. Tímto způsobem by došlo k nepřijatelnému zásahu do právní jistoty osob, které spolu smlouvy o spotřebitelském úvěru uzavřely. Navrženou úpravu pokládám za protiústavní změnu pravidel „během hry“,“* shrnul ombudsman.

Výhrady ombudsmana má nyní na stole Ministerstvo financí.

Kdo je spotřebitel, kdo podnikatel a co je spotřebitelská smlouva?

Spotřebitelem je každý člověk, který mimo rámec své podnikatelské činnosti nebo samostatného výkonu svého povolání uzavírá smlouvu s podnikatelem nebo s ním jinak jedná.

Podnikatelem je ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem dělat to soustavně za účelem dosažení zisku (jen ve vztahu k této činnosti).

Spotřebitelská smlouva je smlouva mezi spotřebitelem a podnikatelem.

- Leták ombudsmana „Ochrana spotřebitele“
- Plné znění připomínek ombudsmana k návrhu zákon
- Informace Ministerstva financí k meziresortnímu připomínkovému řízení k návrhu novely

https://www.ochrance.cz/aktualne/chranme_spotrebitele_ombudsman_varuje_pred_zbytecnou_zmeno_u_v_zakone_o_spotrebitelskem_uveru